

KUTSESTANDARD

Erakorralise meditsiini tehnik, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Erakorralise meditsiini tehnik, tase 4 kutsestandard on aluseks kutsekeskhariduse riikliku õppekavale, alus tööturu nõudmistele vastavate koolituskavade ja õppeprogrammide koostamiseks ja isikute kompetentsuse hindamiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Erakorralise meditsiini tehnik, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Erakorralise meditsiini tehnik on spetsialist, kelle tegevuse eesmärk on erakorralist abi vajavale patsiendile abi osutamine. Ta hindab ja jälgib patsiendi seisundit ning alustab esmase abi andmist patsiendile, assisteerib tervishoiutöötajaid ravi- ja diagnostilistel protseduuridel.

Erakorralise meditsiini tehnik rakendab erakorralises meditsiinis kasutatavat aparatuuri ja varustust. Tal on üldised teadmised haigustest ja erakorralises meditsiinis kasutatavate ravimite omadustest, ravimvormidest ning oskab neid manustada tervishoiutöötaja kontrolli all.

Abi osutamisel oskab hinnata sündmusega või sündmuskohaga seotud ohte, abi osutamiseks vajalikke ressursse. Erakorralise meditsiini tehnik võib iseseisvalt läbi viia esmase ülevaatuse, vabastada hingamisteed, osutada esmaabi, defibrilleerida täisautomaatse defibrillaatoriga, määrata glükoosi taset veres, kanüülida veeni ja alustada infusiooni ja hapniku manustamisega.

Oluline on erakorralise meditsiini tehnika töös tagada iseenda füüsiline võimekus.

Erakorralise meditsiini tehnik, tase 4 töötab kiirabis osaledes kiirabi osutamisel või töötab haigla erakorralise meditsiini osakonnas.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Ettevalmistumine erakorralise meditsiiniabi osutamiseks
- A.2.2 Erakorralise meditsiiniabi osutamine
- A.2.3 Suhtlemine
- A.2.4 Meeskonnatöö

Valitavad tööosad

- A.2.5 Alarmsõiduki juhtimine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Kutse eeldab valmisolekut töötada erinevates ettearvamatutes olukordades nii meeskonnas kui iseseisvalt, puhkepäevadel, riigi pühadel, samuti öisel ajal.

Haiglas töötav erakorralise meditsiini tehnik osaleb erakorralise meditsiini osakonna töös (EMO). Töötatakse graafiku alusel.

Kiirabis töötav erakorralise meditsiini tehnik on kiirabibrigaadi liige. Kui tal on alarmsõiduki juhi koolitustunnistus (omades eelnevalt vastava kategooria juhilubasid ja juhtimiskogemust), siis võib ta juhtida alarmsõidukit. Töötatakse graafiku alusel.

A.4 Töövahendid

Erakorralises meditsiinis kasutatav aparatuur, seadmed ja tarvikud (näit defibrillaatorid, monitorid, lahased, žgutid, glükomeeter, soojustusaparaadid, seadmed ja tarvikud ravimite manustamiseks jm).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Erakorralise meditsiini tehnika töö eeldab head suhtlemisvalmidust, vastutus-, koostöö- ja empaatiavõimet, pingetaluvust, korrektsust. Ta peab olema vaimselt ja füüsiliselt terve ja vastupidav.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Erakorralise meditsiini tehnik on erialase koolituse läbinud isik.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Erakorralise meditsiini tehnik, parameedik, kiirabitehnik.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kohustuslikud kompetentsid B.2.1 – B.2.4 ja läbiv kompetents B.2.6. Soovi korral on võimalik tõendada valitav kompetents B.2.5.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Ettevalmistumine erakorralise meditsiiniabi osutamiseks

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) kontrollib oma töökoha (kiirabis on enamasti töökohaks kiirabiauto, EMOs ruum/ala, kus tööülesandeid täidab) komplekteeritust ja korrasolekut;
- 2) täiendab töökohta vajadusel puuduvate tarvikute või tööks vajalike vahenditega;
- 3) aparatuuri ja vahendite kõrvalekallete või rikete tuvastamisel informeerib vastutavat öde (kiirabis mõnel juhul arsti);
- 4) kannab tööülesannete täitmisel nõuetekohast ja korrektset riietust.

B.2.2 Erakorralise abi osutamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) jälgib ohutust abi osutamisel, ohu olemasolul või selle märkamisel teavitab sellest teisi meeskonna liikmeid;
- 2) hindab patsiendi elulisi näitajaid ja annab ülevaate patsiendi elutähtsatest näitajatest; vajadusel kogub taustateavet koostöös tervishoiutöötajaga;
- 3) jälgib patsiendi seisundit abi osutamise ajal, normaalsetest parameetritest kõrvalekaldeid märgates teavitab sellest kohe öde või arsti;
- 4) osutab abi traumaga patsiendile lähtuvalt arsti või öe korraldustest; abi osutamisel arvestab trauma mehhanismiga ja olemasolevate ning võimalike vigastustega ning patsiendi ealiste iseärasustega; vajadusel osutab iseseisvalt esmaabi (nt verejooksu sulgemine jne), kasutades sobivaid vahendeid;
- 5) osutab abi erakorralist abi vajavate haigusseisundi korral lähtuvalt arsti või öe korraldustest; abi osutamisel arvestab patsiendi ealiste iseärasustega; vajadusel osutab iseseisvalt esmaabi (näit käitumine šokis patsiendiga, krampidega patsiendile abi osutamine, ägeda hingamispuudulikkusega patsiendi abistamine jm), kasutades sobivaid vahendeid ja tegevusi;
- 6) suunab sünnitaja turvalisse transpordiasendisse, toetab sünnitajat ja suunab hingamisel, on valmis sündiva lapse vastuvõtmise abistamiseks (näit vajadusel ulatab sünnitust vastu võtvale inimesele asju kätte - käärid, nabaklemm, rätik lapse kuivatamiseks, soe tekk lapse katmiseks ema kõhul jms);
- 7) assisteerib öde või arsti protseduuride läbiviimisel ja vajadusel teeb iseseisvalt erakorralise meditsiini tehnika pädevuses olevaid protseduure;
- 8) manustab ravimeid või assisteerib ravimite manustamisel, lähtudes tervishoiutöötajate korraldusest;
- 9) osutab abi kliinilises surmas patsiendile; abi osutamisel juhindub kehtivatest elustamise algoritmist; tunneb ära vereringe seiskumise vormid ning eristab defibrilleeritavat rütmi mittedefibrilleeritavast; vajadusel rakendab iseseisvalt esmaseid elustamisvõtteid (näit kaudne südamemassaaž ning hingamisteede avamine manuaalsete võtetega, ventilatsiooni tagamine hingamiskoti ja maskiga jm);

10) tagab transpordil patsiendi turvalisuse, rakendab transpordi ajal sobivat asendravi, väldib olemasolevate vigastuste süvenemist transpordi ajal; annab patsiendi üle ergonoomiliselt õigesti ja patsienti kahjustamata

11) osutab elupäästvat esmaabi;

12) paljude abivajajate samaaegse olemasolu korral osaleb triaazi tegemises ja lähtub abi osutamisel asjakohastest juhistest.

B.2.3 Suhtlemine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) suhtleb nii patsientide kui teiste isikutega (sh operatiivteenistuse esindajatega) viisakalt ja lähtuvalt heast tavast;
- 2) suhtlemisel kolmandate osapooltega lähtub konfidentsiaalsuse põhimõtetest;
- 3) mõistab kultuuride mitmekesisust ja on salliv;
- 4) suhtub patsienti lugupidavalt, toetab teda psühholoogiliselt ja vajadusel tagab patsiendi privaatsuse kolmandate isikute eest;
- 5) kasutab informatsiooni edastamise erinevaid kanaleid, oskab ennetada ja leevendada konflikte ning tuleb toime kriisiolukordades.

B.2.4 Meeskonnatöö

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) osaleb meeskonnatöös (sh pääste- ja politseisündmuse lahendamisel), näidates kolleegide vastu üles huvi ja toetust, arusaamist ja hoolivust;
- 2) on aus, avatud ja abivalmis;
- 3) toetab kolleege tööga kaasneda võivate probleemide määratlemisel ja hindamisel ning nende maandamiseks vajalike abinõude valikul, kasutades selleks vastavaid tehnikaid.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Soovi korral on võimalik tõendada valitav kompetents B.2.5.

B.2.5 Alarmsõiduki juhtimine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) tööleasumisel kontrollib kiirabiauto tehnoseisundit (rehvide muster, rehvide rõhk, õlid, jahutusvedelik jne) ja välisilmet (mõlgid, kriimustused, katkised detailid);
- 2) hindab erinevaid riske visuaalselt ja sõiduki omapärale tuginedes ning ilmastiku-, tee- ja liiklusolusid arvestades ning valib vastavalt ohtude ja riskide hinnangule sobiva sõidukiiruse ning teekonna sündmuskohale ja/või sündmuskohalt haiglasse jõudmiseks;
- 3) sõidukiiruse ja teekonna valikul arvestab sündmuse omapära ja teeb koostööd kiirabi brigaadijuhiga;
- 4) hindab sündmuskoha ohutust ja valib sobiva ja turvalise parkimiskoha, tagades kiirabibrigaadi, abivajaja(te) ning tehnika ohutuse.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Erakorralise meditsiini tehnik, tase 4 kutset läbiv kompetents

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab patsiendi asendravi rakendamisel, liigutamisel ja transportimisel kasutatavaid transpordivahendeid ja käsitleb patsienti ergonoomiliselt õigesti ja kahjustamata;
- 2) punkteerib vajadusel veeni analüüside võtmiseks, võtab mitteinvasiivseid analüüse tervishoiutöötaja korraldusel;
- 3) transpordib analüüse laborisse (näit astrup, kliiniline veri, biokeemia, liikvor, verekülvid jm);
- 4) hooldab patsiendi nahka, kasutades sobivaid vahendeid lamatiste tekkimise vältimiseks või nende hooldamiseks iseseisvalt või vastavalt tervishoiutöötaja korraldustele;
- 5) patsiendi kohta teabe jagamisel järgib Isikuandmete kaitse seadust ega anna tema tervisliku seisundi kohta andmeid kolmandatele isikutele;
- 6) suhtub patsienti lugupidavalt, toetab teda psühholoogiliselt ja vajadusel varjab teda juuresolijate eest;
- 7) assisteerib arsti või õde protseduuride teostamisel;
- 8) kasutab ettenähtud isikukaitsevahendeid;
- 9) osaleb patsiendi esmasel korrastamisel vastavalt tervishoiutöötaja korraldusel ja järgib infektsioonitõrje reegleid;

- 10) CBRN-tüüpi juhtumitel tegutseb vastavalt asutuses kehtestatud käitumistaktikale ja korrale;
- 11) oma töös järgib kutsega seonduvaid õigusakte ja teisi regulatsioone;
- 12) väldib patsiendi abistamisel, liigutamisel ja transpordil olemasolevate vigastuste süvenemist või lisavigastuste tekkimist;
- 13) järgib kutse-eetikat;
- 14) puhastab tööpinnad ja seadmed, kasutades sobivaid puhastus- ja desinfektsioonivahendeid;
- 15) kasutab oma töös riigikeelt, erialast vene keelt ja lisaks üht võõrkeelt tasemel B1 (vt Lisa 1);
- 16) kasutab oma töös arvutit tasemel AO 1-3 ja vajadusel abistab teisi kaastöötajaid dokumentatsiooni täitmisel (vt Lisa 2).

Teadmised:

- 1) inimorganismi anatoomia, füsioloogia, patoloogia;
- 2) hemodünaamika näitajad erinevate vanusegruppide korral, füsioloogilised normid ja kõrvalekalded nendest;
- 3) ealiste iseärasustega patsient (vastsündinu, imik, väikelaps, eakas) ja tema vajadused;
- 4) patsiendi läbivaatuse ja süsteemse käsitluse põhimõtted;
- 5) traumaga patsiendi abistamine;
- 6) A- ja antiseptika, bioloogiliste ja nakkusohlike jäätmete käitlemine;
- 7) käitumistaktikad erakorralise abi andmisel lastele;
- 8) erivajadusega (psüühikahäirega, erinevate puuetega) patsiendid, tema vajadused ja abistamise erisused, võrreldes tavapatsiendiga, sh tema transportimise põhimõtted;
- 9) sagedasemad psüühiaatrilised probleemid, abi andmise alused psüühikahäiretega patsientide abistamisel (sh tahtevastane ravi ja selle rakendamise põhimõtted);
- 10) sagedamini esinevad erakorralist abi vajavad seisundid täiskasvanutel (sh krooniliste haiguste ägenemised), käitumistaktika ja abistamine;
- 11) sagedamini esinevad erakorralist abi vajavad seisundid lastel, käitumistaktika ja abistamine;
- 12) suurõnnetustel käitumise meetodika, sh triaaz ja CBRN taktika
- 13) ravimite manustamine eakale ja lapsele;
- 14) meditsiinilabori töö põhimõtted;
- 15) patsiendi hooldamise põhimõtted;
- 16) erakorralises meditsiinis kasutatavad programmid (näit ESTER, eHL, e-tervis jm);
- 17) erakorralist meditsiini reguleerivad õigusaktid.

C-osa **ÜLDTEAVE JA LISAD**

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-21022014-02/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Anu Tuuksam, SA Innove Eve Sarja, SA TÜK AIK Jaan-Hendrik Toomel, Transpordi AÜ Kalle Kask, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla Kersti Lea, Kaitseväge Peastaap Marianna Lezepjokova, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla Pille Tampere, Tallinna Kiirabi Piret Tamme, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Terje Kalve, SA TÜK
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	19
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	21.02.2014
6. Kutsestandard kehtib kuni	27.11.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3258 Kiirabitehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4

C.2 Kutsenimetused võõrkeeles	
Inglise keeles	Emergency Medical Technician, level 4
Vene keeles	техник экстренной медицины
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	